

Luona Oy

21.5.2024

Maahan muuttaneiden asunnottomuus - Asunto ensin -verkostokehittäjät
Vastaanottokeskuksen arjen käytännöt kuntaan siirtymisen prosessissa
Sosiaalityöntekijät Mimosa Puumalainen & Jenna Mero

Vastaanottokeskuksesta kuntaan arjen näkökulmasta

Asiakkaiden tuen tarpeet ja valmiudet vaihtelevat suuresti:

1. Osa siirtyy täysin itsenäisesti
2. Hyvin kevyttä ohjausta ja neuvontaa, lähinnä tietoa palveluista tai apua ajanvaraukseen
3. Muutaman tapaamisen / yhteydenoton työntekijän kanssa
4. Kaikki stepit "kädestä pitäen" työntekijöiden ja tulkkien tuella

Mitä käytännössä tehdään?

- Annetaan kuntaan siirtymiseen liittyvää tietoa
- Ohjataan DVV-rekisteröinnissä, täytetään rekisteröimislomake ja varataan aika
- Ohjataan passikuviin ja poliisille henkilökorttia varten, mahdollisesti tuetaan taloudellisesti ja varataan aika
- Ohjataan ja neuvotaan pankkitilin (sis. vahva tunnistautuminen & verkkopankkitunnukset) avaamisessa
- Neuvotaan Kelan etuuksissa ja kelakortin hakemisessa
- Haetaan mahdollisesti kuntapaikkaa
- Varmistetaan asumisjärjestelyt tai etsitään asuntoja asiakkaan kanssa
- Tehdään yhteistyötä Kelan ja hyvinvointialueen kanssa asiakkaan palvelujen turvaamiseksi

Haasteita kuntaan siirtymisessä

ASIAKAS

- Huono vointi, heikko toimintakyky
- Kiertolaiselämä
- Kielitaidon puute
- Digitaitojen puute
- Tietojen ja taitojen puute
- Haluttomuus muuttaa vieraalle alueelle
- Nopeasti muuttuvat tilanteet

ASUNTO

- Yksityismajoitus pieleen
- Kohtuuhintaisten asuntojen puute
- 12 kk asumisedellytys
- Edellytys asuntotarjouksen nopeasta hyväksymisestä
- Vuokra-asunnon välittäjinä ja vuokranantajina esiintyvät huijarit

BYROKRATIA

- Tiukka aikataulu Kelan hakemuksissa
- Kelan liitteet, esim. kotimaan pankista
- Verkkopankkitunnusten puute ja hitaus niiden saamisessa

Yksityismajoituksen haasteita vok:n näkökulmasta

Yksityismajoituskenttä on vaikeasti hallinnoitava ja sisältää paljon riskejä varsinkin erityisen haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille.

Yksityismajoitukseen siirtyessään asiakas ilmoittaa vastaanottokeskukselle osoitteen. Osoitteen perusteella ei pysty päättelemään majoituksen olosuhteita.

Yksityismajoituksen tulisi perustua vapaaehtoiseen auttamiseen, mutta tosiasiallisesti useilta majoittujilta vaaditaan vuokraa tai mahdollisesti hyväksikäytetään jollain muulla tavalla.

Yksityismajoitukset voivat muuttua ja/tai kaatua nopeillakin aikatauluilla ja asiakas toki majoitetaan keskusmajoitukseen, mutta monet asiakkaat välttelevät keskusmajoitusta ja hankkivat uuden ym-osoitteen.

Esimerkkitapaukset

- Asiakkaalle tarjottiin välityspalvelua: pyydettiin rahaa palvelusta, jossa etsittiin asuntoa yleisiltä vuokramarkkinoilta.
- Perhe tuli Suomeen ja luulivat vuokranneensa asunnon, joka osoittautui 25m2 siirtolapuutarhamökiksi, ja joka ei ollut talviasuttava.
- Nuori aikuinen asiakas, joka sai oleskeluluvan, luuli vuokraavansa itselleen kalustetun asunnon. Muuton yhteydessä ilmeni, että asunnon omistava keski-ikäinen suomalainen asuikin itse asunnossa ja painosti asiakasta ryhtymään "parisuhteeseen" kanssaan. Asiakas perääntyi tilanteesta ja häntä tuettiin löytämään oikea vuokra-asunto.
- Pakolaisaseman saanut nuori aikuinen etsi ensimmäistä omaa asuntoaan ja vuokrasi huoneen kimppekämpästä. Hän sai myöhemmin tietää, että kyseessä ei ollut oma huone, vaan jokaiseen huoneeseen oli majoitettu useita ihmisiä.

Esimerkkitapaukset

- Oleskeluluvan saanut asiakas ei saanut vuokra-asuntoa ripeästi, hän joutui ensin odottamaan pitkään kotikuntamerkintää, sen jälkeen henkilökorttia ja verkkopankkitunnuksia. Odotellessa hän menetti useita asuntoja, joihin olisi voinut jo tehdä vuokrasopimuksen, mikäli em. asiat olisivat olleet kunnossa. Yksityismajoittajat eivät enää jaksaneet majoittaa asiakasta ja hän joutui kadulle. Asiakas majoitettiin keskusmajoitukseen siksi ajaksi, kunnes hän sai asunnon. Asiakas koki nämä vaiheet hyvin haastavina pitkän turvapaikkaprosessin jälkeen ja hänen toimintakykynsä heikkeni huomattavasti, mikä vaikutti valmiuksiin hoitaa asioita siinä vaiheessa, kun hän oli saanut "paperiasiansa" kuntoon.
- Pitkään turvapaikkaprosessissa ollut ihmiskaupan uhri sai pakolaisaseman. Hänen oli vaikeaa luottaa kehenkään, hän pelkäsi vuokranantajien huijaavan häntä ja pelkäsi omilleen muuttoa. Hänellä oli turvallinen olo keskusmajoituksessa. Hänen kanssaan tehtiin pitkään järjestelmällisesti töitä sen eteen, että hänelle löytyi asunto, jonka koki turvalliseksi, johon hän pääsi lopulta muuttamaan.

Kysymyksiä tai keskustelua tapausesimerkeistä?

Kiitos.

Luona Oy
Mannerheimintie 113
Aitio Business Park, 4. kerros
00280 Helsinki